

Түсінік хат

2021-2022 оқу жылында мектепалды сыныптары тәрбиелеу-білім беру қызметін:

« Шахмат » - 31.08.2021 жылдың №1 хаттамасында қарастырылған

Бұл бағдарлама мына стандарттар бойынша: «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі – МЖМБС)

Барлық деңгейдегі мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары білім беру <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017669>

Республиканың мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік жоспарлары Қазақстан <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1200008275>

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламалары <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600014235/history>

Тиісті білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік бағдарламалары <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017657>

Мақсаты: шахмат сабағы арқылы шығармашыл, дарынды жеке тұлға жетілдіруге жағдай жасау.

Міндеттері: Шахматтың шығу тарихымен таныстыру; ойын ережелерін үйрету; оқушыларға шахмат ойыны туралы теориялық білім беру; өзін тәртіпке салуға тәрбиелеу; тұлғаның логикалық ойлауын, есте сақтауын, ерте сақтауын, жағымды қасиеттерін жетілдіру.

Жалпы білім беретін мектептерде баланың жеке тұлғалық дамуын, оның шығармашылық қабілеттерін қалыптастыру үшін жеке қасиеттерін тәрбиелеу қажет. Баланы ерте жастан бастап шахмат ойындарын үйрету белгілі бір дәрежеде қалыптастырмақ. Мектептің алғашқы күнінен бастап-ақ бірінші сынып оқушысы мектептің тәртібіне, талаптарына бағынып, оған жауапкершілікпен қарауға міндетті және еріктік қасиеттерін дамытып, оны оқу тапсырмаларына бағындыра отырып, сабақта өзін дұрыс ұстау керек. Онсыз өзінің тәртібін саналы түрде реттей алмайды. Шахмат – бұл тек ойын емес. Ол балаларға көп қуаныш, ләззат сыйлайтын, ой-саналарының жетілуіне өте пайдалы құрал. Шахмат ойыны бағдарлау зейінін, ой-пікір қорытындысын қалыптастырып, баланы есінде сақтауға, салыстыруға, жинақтауға, өз жұмысының нәтижесін алдын ала болжауға, қажымаушылық, зейінділік, шыдамдылық, дербестік, икемділік, жинақылық, тапқырлық және т.б. сияқты бағалы қасиеттерді қалыптастыруға үйретеді және көмектеседі.

Календарлық жоспар

Дарын /каз/ сыныбы

Аптасына 1сағат,барлығы 39 сағат

№	Тақырыбы	Мақсаты	Сағат саны	Күні
1	Шахмат ойынымен танысу – 2сағат	Шахматтың тарихы.	1	1.09
2		Шахмат тақтасы.	1	8.09
3		Ақ және қара жолдар.	1	15.09
4	Шахмат тақтасымен танысу- 5сағат	Горизонтальді, Вертикальді, Диагональдар сызықтар.	1	22.09
5		Балалардың ойын алдындағы жағдайы.	1	29.09
6		Тігінен, көлденеңінен, қиғашты жүрістер.	1	6.10
7		Шахмат өрісіндегі әр торкөздің атын есте сақтауды үйрету. Шахмат тақтасындағы фигуралардың орнын көрсету.	1	13.10
8	Шахмат фигурасымен танысу -2 сағат	Шахмат фигураларымен таныстыру.	1	20.10
9		Бір фигураны екінші фигурадан ажырата алу. Фигуралардың формасын және түсін, атауын білуге үйрету.	1	27.10
10	Фигуралардың орыны -1 сағат	Фигураның тақтада дұрыс орналасуымен таныстыру.	1	3.11
11		Фигураларды өздері орналастыруға үйрету. Фигуралардың жүрісімен таныстыру.	1	10.11
12	Фигуралардың жүрісі -4 сағат.	Өз бетінше фигуралардың жүрісін көрсету.	1	17.11
13		Ауыр фигуралардың жүрісі.	1	24.11
14		«Пешканың» ауысуы немесе айналуы.	1	8.12
15	«Піл» - 4 сағат	«Піл» орыны.	1	8.12
16		«Пешка» мен «Пілді» ойында қолдану әдісі.	1	15.12
17		Піл өріске тек диагональмен жүреді.	1	22.12
18	«Ладьяның» орыны, жүрісі.	Пілдің алынуы.	1	29.12
19			1	5.01

20	«Ладья»- 3 сағат	«Ладьяны» ойында қолдану әдісі.	1	12.01
21		Барлық фигура жүрісіне көрсету, түсіндіру, үйрету.	1	19.02
22-23	«Король» - 4сағат	Корольдің орны, жүрісі.	2	26.01 2.02
24-25		Корольдың жақын, алыс ракировка жасауы.	2	9.02 16.02
26-27		Ферзьдің шахмат тақтасындағы орны.	2	23.02 2.03
28-29	«Ферзь» - 5 сағат	«Ферзьдің» жүрісі, алынуы.	2	9.03 16.03
30		Ферзьдің жүрісі.	1	23.03
31	Аттың жүрісі – 3 сағат	Аттың шахмат тақтасындағы орны.	1	30.03
32		«Ат» жүрісі.	1	6.04
33	Ойын ережесі – 6 сағат	Аттың алынуы.	1	13.04
34		Шахмат ойынының ережесі.	1	20.04
35		Шах және мат туралы түсінік.	1	27.04
36		Шахмат ережесі	1	4.05
37		Дебют – ойын басы.	1	11.05
38		Миттельшпиль – ойын ортасы.	1	18.05
39		Эндшпиль – ойын соңы	1	25.05
	Қайталау – 1 сағат			
		Барлығы:	39	

Қолданылған әдебиеттер

Мұғалім үшін:

1. Карпов Анатолий Евгеньевич «Учитесь шахматам» 120 стр. 1997 г;
2. Б.А.Тұрғынбаева, Б.Ш.Шабдиков «Шығармашылық баспалдақтары»-Алматы, 2003;
3. Зак Владимир, Длуленский Яков Москва 224 стр. 1980г;
4. В. Панов. «Первая книга шахматиста»;
5. [http:// Parchess.ru](http://Parchess.ru). «Шахмат ойнап үйрену».

Оқушылар үшін:

1. [http:// Panchess.ru/panov/1.htm](http://Panchess.ru/panov/1.htm) «Шахмат ойнап үйрену» ;
2. Раймбекова Қ. -Өлке, 2011.